

PORÓWNANIE DOCHODOWOŚCI

PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ

Rolnik wprowadzający na rynek produkty pochodzenia zwierzęcego podejmuje decyzje w zakresie rodzaju, skali i intensywności produkcji, w celu uzyskania dochodu zapewniającego realizację przyjętych celów. Najprostszym narzędziem wspomagającym tego typu analizy jest Wielkość Ekonomiczna Gospodarstwa ustalona na bazie standardowej nadwyżki bezpośredniej. Arkusz kalkulacyjny opracowany przez Instytut Ekonomiki i Gospodarki Żywnościowej pozwala w uproszczeniu oszacować dochodowość planowanej produkcji. Poniższe zestawienie wybranych produktów zwierzęcych pokazuje wymaganą wielkość ich produkcji, w celu uzyskania określonego poziomu nadwyżki bezpośredniej.

Rodzaj produkcji	Ilość (szt.)	Wartość standardowej nadwyżki bezpośredniej	Wielkość Ekonomiczna Gospodarstwa
Bydło opasowe (żywiec wołowy)	25	26 600,00	5,13
Tuczniaki (żywiec wieprzowy)	48	26 592,00	5,13
Kury (brojlery)	11 500	26 680,00	5,14
Kury nioski (jaja)	11 800	26 550,00	5,12
Króliki (żywiec króliczy)	239	26 529,00	5,12

Dla bardziej szczegółowego rozważenia możliwości generowania przychodu przez gospodarstwo w obrębie regionalnych rynków zbytu i lokalnych dystrybutorów środków do produkcji rolnej, zasadne jest zastosowanie rachunku Nadwyżki Bezpośredniej. W takim przypadku do obliczeń zostaną wykorzystane najbardziej prawdopodobne ceny zbytu produktów i koszty zakupu środków zużywanych w cyklu wytwarzania. Kolejna tabela prezentuje zestawienie przychodów i kosztów dla wybranych działalności w warunkach województwa małopolskiego w sezonie 2012, w przeliczeniu na jednostki produkcji.

Wyszczególnienie	Młode Bydło Opasowe 1 szt.	Tuczniaki 1 szt.	Owca górska 1 szt.	Króliki samice 1 szt.
Wartość produktu	3 550,00	544,95	355,27	443,73
Zakup zwierząt	414,00	202,00	10,00	0,0
Koszty pasz	1 685,21	212,95	373,90	304,00
Lekarstwa i usługi weterynaryjne	35,00	26,00	7,50	36,38
Inne koszty bezpośrednie	6,00	0,00	0,00	3,33
Razem koszty	1 726,21	238,95	391,40	343,71
Nadwyżka bezpośrednia	<u>1 409,79</u>	<u>104,00</u>	<u>-36,13</u>	<u>100,02</u>

* źródło Kalkulacje MODR 2012, obliczenia własne.

Szersze możliwości analityczne umożliwia wykonanie indywidualnej kalkulacji opłacalności produkcji, opierającej się na szczegółowych danych pozyskanych z gospodarstwa i jego otoczenia. Schemat takich obliczeń zawiera kolejne zestawienie przychodów i kosztów na przykładzie produkcji mleka.

Kalkulacja kosztów produkcji - krowy mleczne				wydajność 6000,00 l
Wyszczególnienie	J.m	Ilość	Cena (zł)	Wartość (zł)
Wartość produktu				6 544,00
Mleko	l	6 000,0	1,06	6 360,00
Wartość cielęcia	kg	45,0	9,20	414,00
Wartość brakowanej krowy	kg	100,0	3,50	350,00
Jałówka cielna	szt	-0,2	2 900,00	-580,00
Koszty bezpośrednie:				
Koszty pasz:				3 126,43
Mieszanka B	dt	8,0	81,90	655,20
Kiszonka z kukurydzy	dt	95,0	5,94	564,30
Zielonka	dt	90,0	3,92	352,49
Siano łąkowe	dt	13,0	28,43	369,53
Słoma jęczmienna	dt	6,0	3,70	22,20
Buraki pastewne	dt	42,0	14,58	612,36
Mieszanka mineralna	kg	36,0	2,95	106,20
Lizawka	kg	15,0	2,92	43,80
Pozostałe koszty:				221,34
Lekarstwa i środki weterynaryjne				87,21
Usługi weterynaryjne				91,80
Inseminacja				81,60
Ocena użyteczności				12,24
Środki czystości				35,70
Koszty bezpośrednie				3 347,77
Nadwyżka bezpośrednia				3 196,23
Koszt produkcji mleka				0,56

Wymienione sposoby określania dochodowości, pozwalają na wstępne zobrazowanie możliwości związanych z konkretnymi produktami zwierzęcymi i ich kombinacjami. Ostateczne decyzje w zakresie rodzaju i skali produkcji, powinny być poprzedzone dogłębną analizą posiadanych zasobów i otoczenia działalności. Na ostateczny wynik ekonomiczny wpływają w mniejszym lub większym stopniu koszty pośrednie, związane z funkcjonowaniem gospodarstwa jako całości. Konkretnie decyzje określające profil produkcji powinno poprzedzać wykonanie szczegółowego rachunku zysków i strat oraz badanie rynku zbytu dla planowanej produkcji.

Dla szacunkowego określenia regionalnej skali produkcji zwierzęcej, ostatnia tabela zawiera dane liczbowe dotyczące produkcji żywca rzeźnego, mleka i jaj w Małopolsce na tle danych krajowych, wg Głównego Urzędu Statystycznego.

**PRODUKCJA ŻYWCA RZEŹNEGO W TONACH WAGI ŻYWEJ,
MLEKA KROWIEGO W MLN. LITRÓW, JAJ KURZYCH W TYS. SZT.
W 2011 R.**

	Żywiec rzeźny w tonach										Mleko krowie w mln. litrów	Jaja kurze ogółem w tys. szt.
	6 podstawowych gatunków								Króliczy	Kozi		
	z tego											
	Ogółem z króliczym i kozim (a)	Razem 6 podstawowych (a)	wołowy	cielęcy (a)	wieprzowy	barani	koński	drobiowy				
w tonach												
Polska	5284481	5278220	751214	46733	2405125	3610	33628	2037910	5764	497	12052	10372504
Małopolskie	174457	173380	53167	10786	65694	1156	3582	38995	1000	77	347	541813

(a) Bez selekcji

* źródło GUS

Dział Ekonomiki i Przedsiębiorczości

Andrzej Pisarz